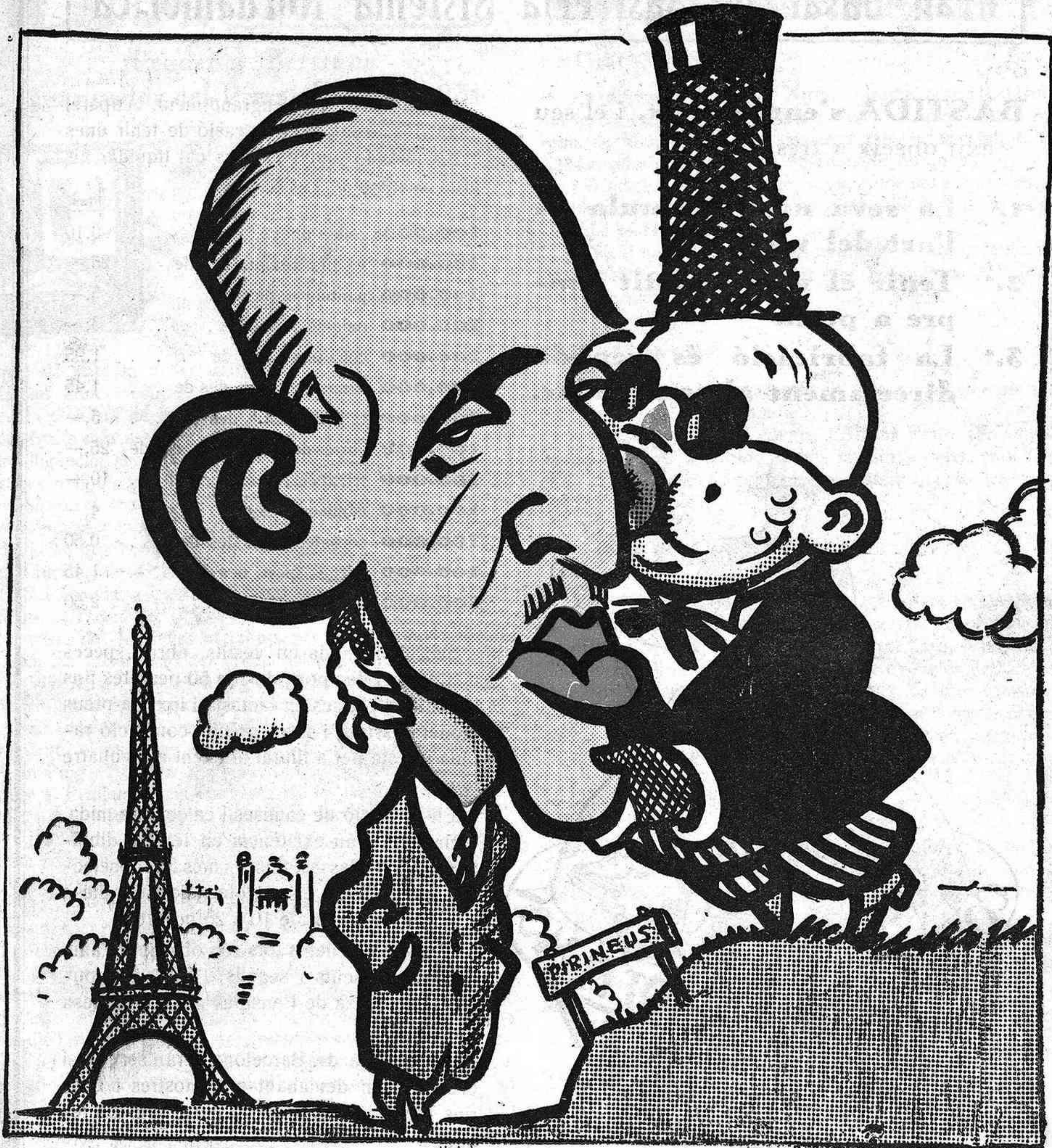

Barcelona, 18 de desembre de 1931

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

ANY LV - 2737

Preu 20 cts. - Atrassats, 40

Le gran "patada"

—Ai, reiet meul Ara sí que ho veig molt negre per què tornis!
Ni el nostre amic Cambó pot fer-te tornar!

CASA BASTIDA

PASSEIG DE GRACIA, núm. 18

Gran Basar de Sastreria Sistema Nordamericà

BASTIDA s'engrandeix, i el seu èxit obeeix a tres raons:

- 1.ª **La seva nova fórmula en l'art del vestir.**
- 2.ª **Tenir el vostre vestit sempre a punt.**
- 3.ª **La fabricació és venuda directament al comprador.**

Durant les obres d'engrandiment, ocupa el local del costat, i en l'ocasió de tenir unes existències formidables, ens cal liquidar als preus següents:

	Ptes.
100.000 colls i punys, des de . . .	0,10
100.000 vestits xeviot, des de . . .	25,—
100.000 pantalons, des de . . .	5,—
100.000 paiames, des de . . .	3,—
100.000 colçotets, des de . . .	1,95
100.000 camisetes seda, des de . . .	1,45
100.000 talls de vestit, des de . . .	5,—
100.000 abrics de gran moda, des de	25,—
100.000 trinxeres, des de . . .	10,—
100.000 camises, des de . . .	4,—
100.000 corbates seda, des de . . .	0,50
100.000 mitges sport, des de . . .	1,45
100.000 sweters, des de . . .	2,50

Secció de mida en vestits, abrics, peces d'etiqueta i de sport, des de 50 pessetes fins les millors classes en fantasia i luxe, a preus moderadíssims; i si fos precís, confecció ràpida i llesta per a lliurar al client a les quatre hores.

En la secció de camises i calçotets a mida, tenim una gran existència en teles i dibuixos de totes classes, fins les més fines i selectes, que oscil·len, els calçotets, de 4 a 10 ptes.; i les camises, des de 10 a 25 pessetes.

Els nostres clients tots són obsequiats amb diversos presents i segells d'Estalvi Popular de la Caixa de Pensions per a la Velleja i d'Estalvi.

Els de fora de Barcelona seran servits si ens escriuen demanant-nos mostres i figurins i un sistema especial per a prendre les mides.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

Prudenci Bertrana guanyador del Premi Crexells 1931

UNA de les institucions culturals que més honoren Catalunya és la d'aquest premi, que uns entusiastes de la nostra literatura crearen quatre anys enrera amb el fi d'estimular i ponderar la producció de la novella a casa nostra.

Pensada magnífica, gest generós que ha d'ésser causa de noble orgull per als seus creadors. Raó de més, encara, si tenim en compte el motiu sentimental que els impulsà a l'establiment d'aquest premi. Un jove filòsof amic i contertulià dels fundadors d'aquest premi, en la plenitud de la seva producció, i quan hom esperava els fruits més assaonats i saborosos de la seva privilegiada intel·ligència, sucumbí víctima de la tuberculosi. Els seus amics volgueren perpetuar la memòria del pensador, prematurament traspasat, amb un acte digne de la seva presentació personal i literària, i així fou creat el Premi Crexells, que hom adjudica precisament en el dia de Santa Llúcia, data de la seva mort.

La novella, a Catalunya, vivia a precari en aquella avinentesa: l'acció del filòsof resultava fructuosa àdhuc en sentir trencades les seves activitats per la mà implacable del destí. La instauració del premi del seu nom fou un reactiu vivificant. Gràcies a ell comptem avui amb una producció vasta i meritòria en aquest gènere literari.

El primer any fou declarat desert el premi; els anys següents el recollien en gràcia justa a llurs mereixements Joan Puig i Ferrer i Miquel Llor. Enguany s'ha fet justícia a Prudenci Bertrana, una de les figures més representatives i interessants en aquest aspecte literari.

La labor d'aquest escriptor és importantíssima en qualitat i en quantitat; forta, agressiva, plena de sentit humà i guiada tothora per l'honestat artística més absoluta. La nostra felicitació cordial a l'escriptor digne, perseverant, infatigable; la nostra felicitació sincera al Jurat qualificador, que sense causes prejudicades ha sabut atorgar el premi, només que en virtut dels seus propis mereixements, al novel·lista que, sense l'esperança de cap retribució econòmica ni honorífica, ha treballat tants anys obeint l'impuls dels seus sentiments d'artista pur; i la nostra felicitació, també, als concursants que han obtingut votació i als creadors del premi que constitueix ensems un bell homenatge a la recordança del malaguanyat Joan Crexells, una protecció als nostres escriptors i un motiu d'enaltiment per a la novella catalana.

ENRIC LLUELLES

ENTUSIASMES

La senyora Margarita Xirgu, il·lustre actriu catalana del teatre castellà, prepara per a demà l'estrena de *La corona*, de Manuel Azaña. I comença a parlar-ne amb entusiasme, amb entusiasme de gasetilla de comptaduria.

Un actor de la seva companyia comentava així l'entusiasme de la senyora Margarita Xirgu, il·lustre actriu catalana del teatre castellà:

—Si Manuel Azaña no fos avui una figura preeminent en la política espanyola, segur que la senyora Xirgu no s'entusiasmava tant.

DOS RÈCORDS

Alfons Roure havia aconseguit tancar l'Apolo amb una obra seva: *Las republicanas*.

I Víctor Mora tenia enveja d'Alfons Roure per aquest triomf al revés. Però ara, Mora ja està satisfet, amb *Los hijos de Moureria* ha conseguit el mateix que Roure: tancar el teatre Apolo.

ORA PRO NOBIS!

En la sessió d'obertura del curs 1931-1932 de l'Ateneu, el seu president, senyor Ferran de Segarra, va pronunciar un discurs de circumstàncies, un discurs llarg, soporífic...

Fou tot ell un elogi històric, polític i religiós de tots els capellans i frares de la terra. Els socis, de primer, badaven desesperadament. Després, però, van donar-li per la veta, i, engrescats, darrera cada elogi, repetien unànimes:

—Ora pro nobis, Ora pro nobis, Ora pro nobis...

COFOISME

Com hauran sentit a dir els nostres lectors, el precoç diputat i Director de la Fundació Bernat Metge, senyor Joan Estelrich, va haver d'ingressar a la clínica del doctor Bartrina per tal d'ésser operat de la gorja.

La cosa, en mans del doctor Ferran Casadessús, anà com una seda. L'Estelrich no feia pas cara de malalt ni de prunes agres. Era una cara de pasques, la seva. Haurieu dit que una pregona satisfacció covava en el seu cor.

—Sembla que està força animadet —li preguntà un dia al doctor Casadessús, en el salonet de la clínica, un personatge de la Lliga.

—Molt, molt. Quan li vam dir que l'havíem d'operar de la gorja, es posà tot cofoi.

—...?

—Sí, veureu, com al senyor Cambó també l'hi van haver d'operar...

EY

Nosaltres som protectors de la indústria nacional. No hi ha res com la mansanilla.
¡l olé!

La moda

Ahir, la mare i la germana sortiren de compres, i en tornar a casa, comparegueren portant apuntat al cap un d'aquests capells menuts com un rovelló que són la preocupació de tota dona que s'estimi i vulgui seguir la moda. Aquesta moda l'han llançada uns senyors de París, les bromes dels quals fa anys i panys que aguantem amb vertader estoïcisme; però aquesta vegada potser n'han fet un gra massa.

Es innegable que la visió d'aquests capells pot tenir una certa influència damunt els homes, els quals no tenim cap culpa que els capellers francesos estiguin tan de gresca. Almenys jo, per la meua part, puc dir que aquests capells han tornat la tranquil·litat del meu son des d'ahir.

Com és de suposar, els comentaris que jo hauria fet me'ls vaig guardar al pap per tal de no ofendre la susceptibilitat de les dones de casa, però en ésser dins el llit, no em podia treure del cap la visió d'aquells capells. Els tenia encastats a la retina, i havien esdevingut la meua obsessió. Després de donar voltes i més voltes sota els llençols, vaig dormir-me de pur cansament, però la meua ment encara barrinava.

Jo, que sempre dormo com un angelet, ahir em rebotava pel llit com si estigués atacat del mal de Sant Pau i és que somiava. Somiava que m'havia llevat i me n'anava al despatx. La meua indumentària, però, no era la de cada dia; avui duia un barret amb una ploma, un gipó, unes calces curtes, mitges i un baldric que aguantava una espasa de dimensions exagerades. En sortir al carrer, els veïns, tots vestits si fa no fa com jo, i les dames amb capells com els de la meua mare i germana, m'han saludat tot fent grans acataments. Els venedors de diaris crida-

ven: "L'Opinió", "La Soli", "La Publi", i la xicoteta del "Metro", com de costum, s'ha equivocat en donar-me el bitllet.

Al despatx he trobat els companys atrafegats damunt els llibres de la casa, alguns han arribat tard, i amb les presses encara no s'havien cordat el gipó i duïen l'espasa a la mà. El gerent ha arribat en el seu "Rolls", i el porter, dins la seva vestidura llampant, li ha obert la porta, i amb la ploma del seu capell ha mig escombrat l'entrada. Aquell, a través dels vidres dels seus impertinents, ha passat revista al personal i ha entrat satisfet al seu cau, on per arribar-hi s'ha de fer expedient.

El negoci s'ha desenrotllat com de costum; s'han venut i comprat monedes estrangeres, obligacions, accions, s'han obert crèdits, etc. Tot ha seguit el seu curs normal; l'única diferència era en el vestir. Tothom anava vestit d'època, i fins diré que certes parelles feien força patxoca. A "Canaltes" els cavallers esportius parlaven de "Foot-Ball", i de tant en tant s'oïa la remor d'una espasa en caure a terra. Les modistes, lluint els capells de moda i amb llurs cossos empresonats pels mirinyacs, passejaven per les Rambles i atorgaven somriures als cavallers més atrevits.

H. C. SANTEUGINI

APLAUDIMENTS

Nosaltres creïem que la gent tan sols aplaudia al teatre. És a dir: ja no creïem ni això, perquè al teatre gairebé no aplaudeixen segurament perquè les comèdies no els deuen agradar.

tal com van les coses, comprenem que no els agradin. Però tampoc no comprenem que els aplaudiments ressonin en una església. Teníem entès, fins ara, que una església era un lloc de recolliment i no un teatre.

Però es veu que ens equivocàvem. L'altre dia, dilluns passat, a Barcelona, una església esdevingué teatre. Ens referim a l'església de santa Anna. Mai no ens hauríem cregut que l'església de santa Anna pogués esdevenir teatre.

I, no obstant, ha estat així. Ha estat així per obra i gràcia del doctor Balcells i del governador senyor Anguera de Sojo, capità general d'Acció Catalana des de l'assalt al bar del carrer d'Urgell. I per obra i gràcia del senyor Gil Robles, que ha estat el divo de la comèdia.

Cal que siguem sincers: la comèdia ha agradat molt al públic, al públic que emplenava el teatre — no: volem dir l'església — de santa Anna.

I els aplaudiments han ressonat en aquell sant lloc, talment com si en lloc del Crist, a l'altar major hagués aparegut un cor de segones tiples.

Però no apareixia un cor de segones tiples: apareixia el senyor Gil Robles. Acompanyat d'una nombrosa companyeria de guàrdies d'assalt que li havia enviat el senyor Anguera de Sojo, catòlic, apostòlic i romà.

Per aquest camí, aviat als teatres s'hi dirà missa i a les esglésies s'hi cantaran romances — o bé romansos — contra la República.

VIRAI

Capricis i paradoxes

TAMBÉ HEM TINGUT APARICIÓ

Sí; també hem tingut aparició. No hem volgut ésser menys que els bascos i els navarresos. Ara, que la nostra aparició no ha esdevingut al mig del camp, davant d'una gernació fanàtica. Ha estat una cosa més íntima, més selecta. La nostra aparició ha tingut lloc en un teatre, aquell dia gairebé desert, de Barcelona. Hom hi havia anunciat la representació d'un "auto de fe" del segle XVI. A desgrat d'això, és gairebé segur que la majoria dels assistents eren, si fa o no fa, incrèduls. Tots sentírem, no obstant, una esgarripança religiosa. L'actriu, que representava una Mare de Déu, ens donà la sensació de no ésser de carn. Semblava una figura de retaule que acabés d'animar-se. La seva realitat material s'esvaïa. No en restava sinó la forma, el color. I la veu, una veu celeste i planyívola, gràvida d'emoció i de dolor.

Ah!, joestic ben segur que cap dels visionaris d'Ezquioga no veié res de més delicat, de més eteri i sublim, que aquella actriu transfigurada.

No obstant, l'obra hagué d'ésser retirada apressadament dels cartells. No tenia públic. On són, doncs, els catòlics de Barcelona? ¿Què feien, tots aquests escamots de carlins i d'alfonsins que avaloten la ciutat en nom de la religió?... ¿Es que avui hi ha, per ventura, a Barcelona, cap predicador capaç de fer-nos sentir tan patèticament la passió de Crist, com els versos de l'autor anònim d'aquest "auto", com l'actriu que n'encarnava la figura de la Verge?... No cal ni discutir-ho. Ens serà dit, potser, que es tractava d'una representació profana, que res de religiosa no tenia en intenció. No cal discutir-ho. Es prou conegut l'origen religiós d'aquestes obres. Hom sap perfectament que llurs autors pensaven més a edificar que a divertir. Que durant molt de temps foren presentades en el mateix interior dels temples.

I no sabem, és clar, com eren els actors que els interpretaven. És impossible, però, que cap farandulera el representés amb més fervor, amb més emoció religiosa i artística que l'actriu que ara, en ple segle XX, l'ha representada a Barcelona. Cap regust de farsa, res de profa, no restava en la seva representació.

¿Com és, doncs, que els catòlics cridaners prefereixen, a aquesta bella transfiguració artística, els miracles grossers d'Ezquioga, les fantàstiques aparicions que la Guàrdia Civil és suficient per esvaïr? ¿Per què no volen sentir a parlar d'altres miracles que els que prediquen els diputats navarresos?

La resposta és ben senzilla. Perquè aquesta mena de catòlics no volen altres miracles que aquells que van contra la República.

Es per això, sens dubte, que anomenen la Verge capitana i generala. No m'estranyaria gens que se la imaginessin amb mostatxos, com un general qualsevol de l'antic regim.

Però si haguessin vist de la manera delicada i defallent que la interpretava l'alludida actriu, s'haurien adonat de l'absurditat de les seves fantasies bèl·liques. Haurien comprès que la Verge no pot ésser comparada a un general ni pot prendre part en llurs propòsits tenebrosos.

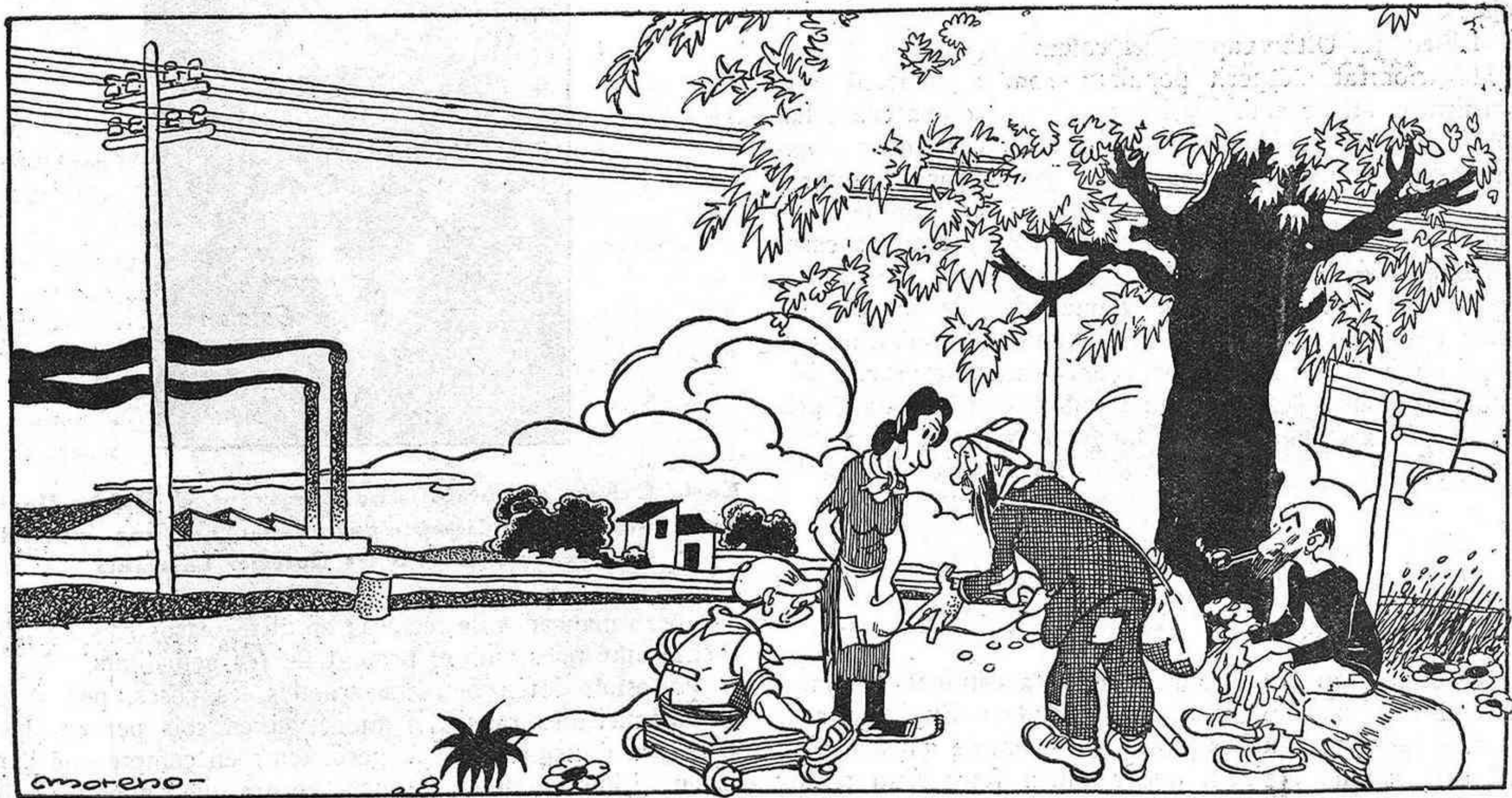
DOMÈNEC GUANSÉ

L'últim capítol

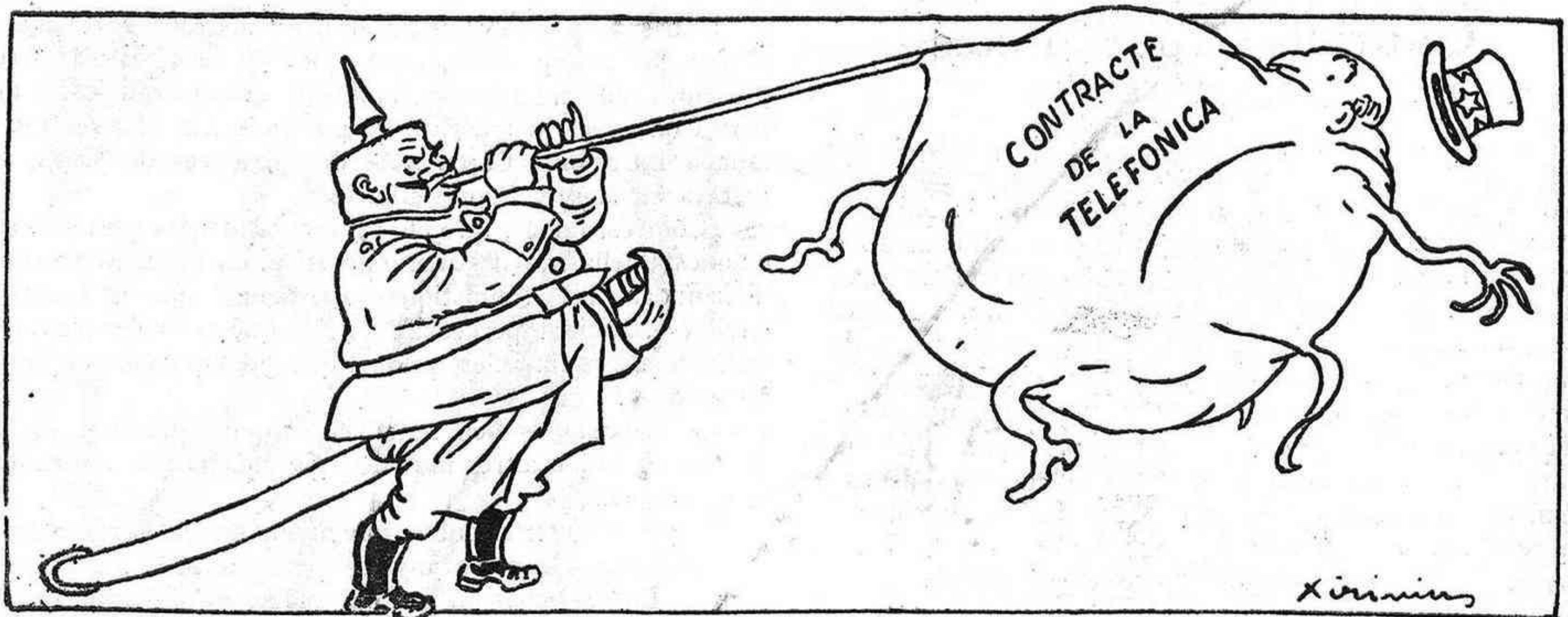
Si la vida és la història dels homes, els anys n'han d'ésser els volums, i els mesos, els capítols d'aquesta llegenda.

Doncs, bé; Desembre és la darrera divisió d'un d'aquests quaderns; l'últim capítol del volum.

A les acaballes d'aquest fascicle hem d'abocar-hi les nostres gestes, deixar-hi resumides totes aquelles passions que ens han mantingut amb interès, que ens han fet viure intensament i morir supèrfuament, deixar-hi aquella profunditat de l'existència, confessats, nets de culpa, per po-

- El meu fill, que és futbolista, està al llit d'una carga que li varen donar.
- Doncs, miri, el meu marit també està així, d'una carga...
- Que també era aficionat al futbol?
- No, la carga va ésser de la policia...

La declaració d'il·legalitat

La Dictadura infla que inflarà la bomba...

der obrir, amb la consciència tranquil·la i àvida, les albes pàgines de l'altre volum. Any nou, vida nova; com si diguéssim, un volum dividit en capítols prosaics i lírics, ple de ventures i amargures que hem de llegir forçosament, malgrat tot, com aqueixes verges que, per ésser unes perfectes casades, fullegen el mètode teòric i pràctic del matrimoni, per comportar-se bé amb el marit, i que, un cop assabentades i saber-se de memòria el sistema d'ésser unes bones mullers, ho fan a l'inrevés, transgredint així les pràctiques matrimonials i familiars per fer més interessant i sucosa la descripció dels capítols dels volums de la història de la vida.

Vegi's, si no, en quina tinta podem sucuar la ploma per descriure les pàgines finals d'aquest volum accidentat amb tinta de fel i punxada amb el fibló del nostre mànec escolar.

Desembre. Ultim capítol del volum 1931.

Ha triomfat l'esperit popular; som republicans amb constitució, àdhuc amb president i el luxe d'una crisi; honorem màrtirs republicans, secularitzem cementiris i expulsem els jesuïtes; escola única, emancipació militar i brega burocràtica; un rei sense pàtria; En Cambó i En Ventosa vénen a menjar-se el "pavo republicano" a casa; la resurrecció de les Llucietes, i En Bertrana, per fi, reivindicat, etc., etc.; i per epíleg una rifa que ens pot fer milionaris per satisfer les nostres vanitats republicanes.

Si no fem com les que llegeixen el mètode pràctic matrimonial, podem seguir essent republicans i honorats, fidels a la República, que equival a no fer el salt a la dona.

BALDOMER XIFRÉ

Art i Artistes

SALA BARCINO

Cada any En Martí Garcés ens té acostumats a compartir amb ell, i mai no ens deixa defraudats. Enguany, com sempre, presenta aquelles pintures diguem-ne quietes, d'un ambient tranquil i plaent que semblen fetes d'un pintor del segle passat.

Es clar que ja convé que un pintor tingui un estil propi un cop ha trobat la fórmula definitiva que s'adapta a les seves condicions, però un xic d'inquietud no hi fora de

massa, i tal volta hi sortiríem tots guanyant. En Martí Garcés es renovaria, l'art català s'aprofitaria més de l'innegable talent i saber d'aquest bon pintor.

SALA PARÉS

El primer Saló d'Independents cal elogiar-lo, per com representa un esforç per anar endavant i, a part d'això, perquè hi ha coses d'interès indiscutible. Naturalment que no tot són encerts, ans al contrari, hi ha veres disbauxes artístiques; com sempre, la inquietud dels joves d'anys o d'esperit es manifesta, a voltes, en obres mestres d'intuï-

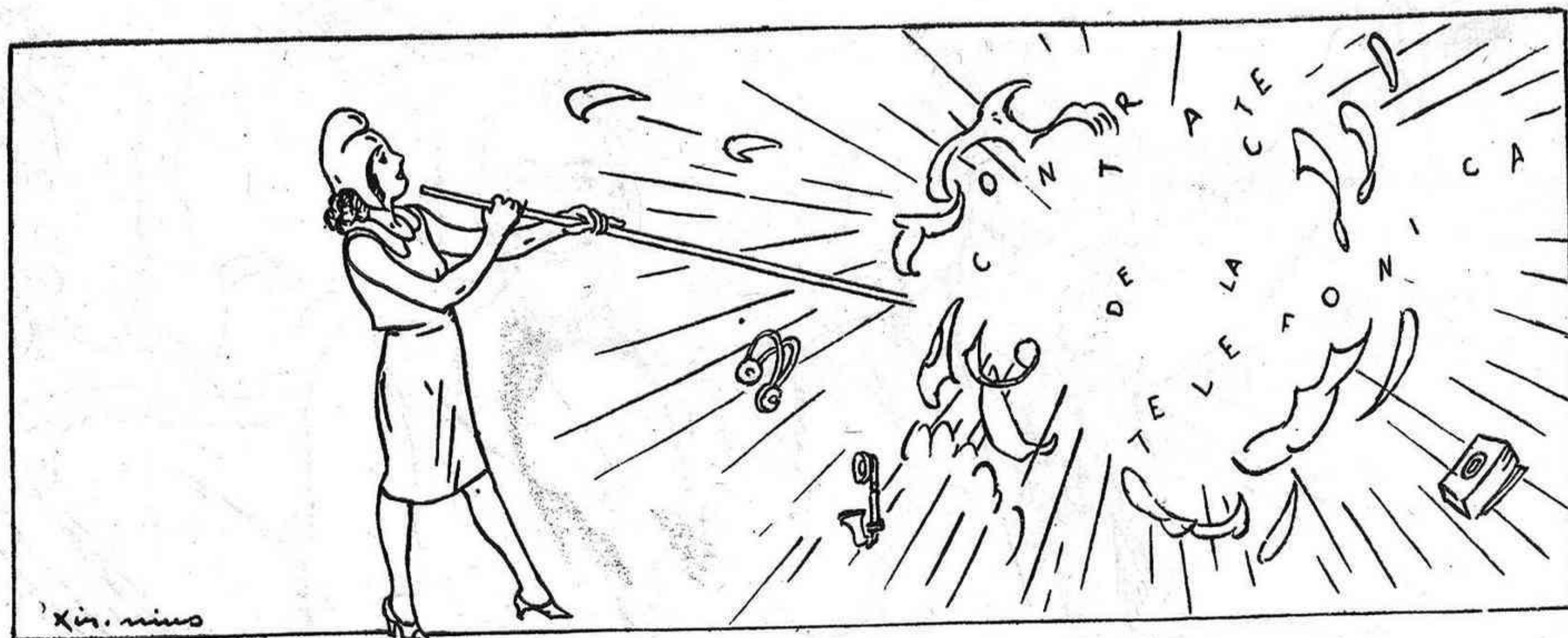

Enric Ochoa, el notabilíssim dibuixant, el Rubèn Dario de la pintura, que dissabte passat inaugurarà una exposició de les seves obres a les Galeries Laietanes

ció, però mancades de tècnica; en altres casos sols s'arriba a embrutar teles amb el pretext de fer genialitats.

Ja estan força ben encarrilades les coses, per fugir d'academicismes rancis, quan serveixen sols per encobrir la manca d'inspiració; cal, però, tenir en compte que l'art és únic i immutable en essència, encara que s'adapti a procediments o ideologies del moment.

Tot plegat, per resumir la impressió del primer Saló d'Independents, hem de dir que hi ha tendències encertades, però extremes; tant mal és fer pintures que neces-

del contracte de la Telefónica

...fins que la República la va reventar per sempre més.

sitin una explicació al peu, com pintar amb l'escrupolositat i manca d'emoció d'un objectiu fotogràfic.

* * *

En començar, hem de reconèixer que En P. Segimon és un minyó de talent i amb condicions per fer coses remarcables. Inspirat en els mestres castellans, els vol seguir pas a pas, i en això trobem que no encerta i val més que, jove com és, deixi que els pinzells corrin per la tela seguint el que bonament senti, i ja arribarà a adquirir estil propi, sense tenir preocupacions d'una escola que compta amb grans mestres, però que no és per tothom.

BORIEL.

Homenatge a Santiago Rusiñol

A Terrassa, l'últim diumenge de novembre, tingué lloc una festa simpatiquíssima, una festa a honor del qui en vida fou amic i mestre nostre: Santiago Rusiñol.

La celebrà el *Casino del Comerç* amb la col·laboració de les actrius Antònia Baró, Anna Peris i Maria Gotzems.

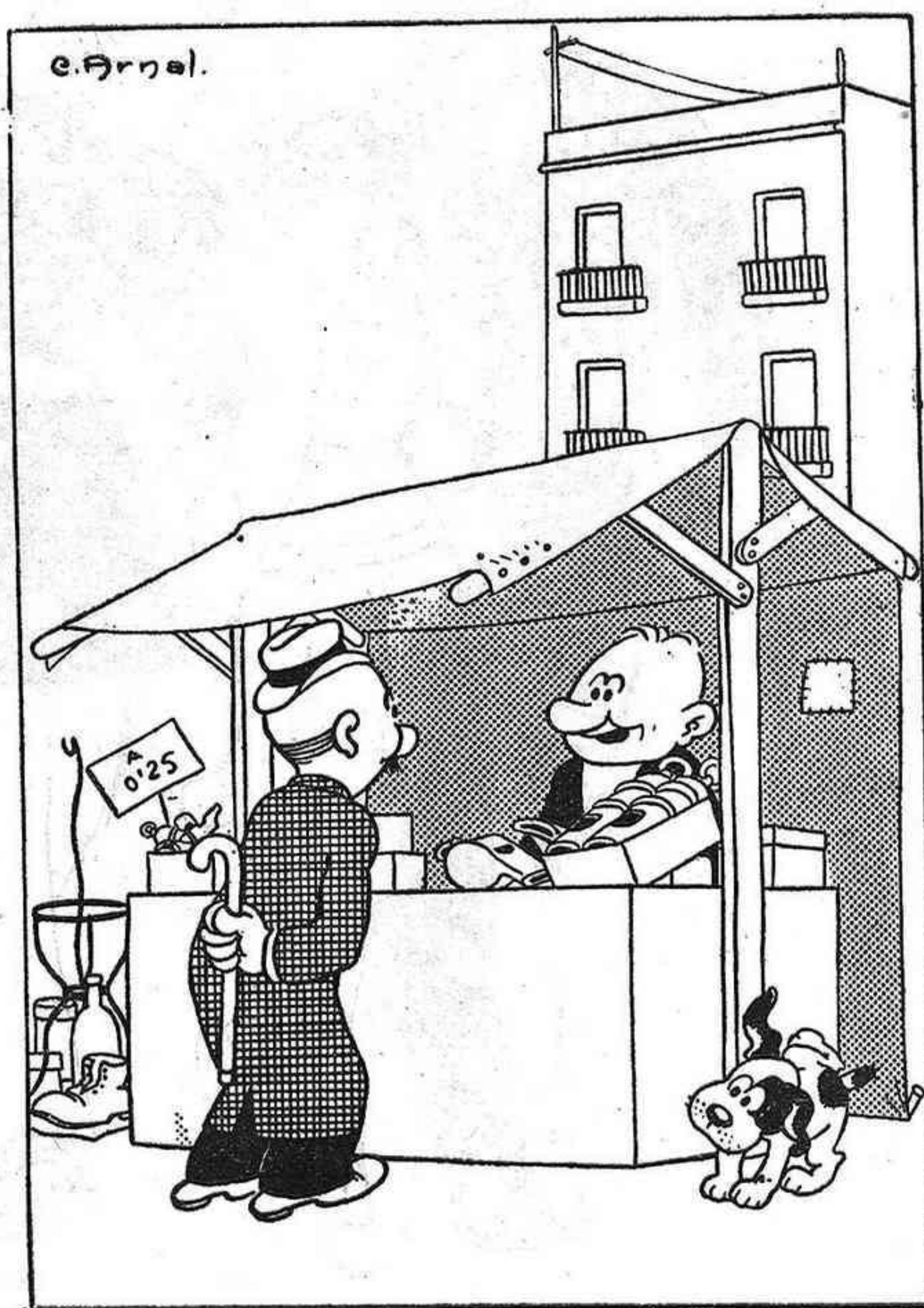
dels afeccionats i del nostre company Lluís Capdevila, qui fou convidat a parlar sobre la personalitat de l'autor de *L'alegria que passa*.

No som nosaltres qui hem de lloar Lluís Capdevila

Creiem que les seves paraules al Casino del Comerç foren escoltades amb devoció i deixaren un bon record.

La representació, després, d'*Els savis de Vilatrista* anà com una seda, és a dir: com no va moltes vegades entre companyies de professionals.

Breu: una festa sense encarcament — com advertia encertadament el programa de mà — i amb fervor d'un poble que sap honorar els seus artistes.

—I com se li ha acudit posar una parada de xiulets?
—Perquè serà el negoci de l'any. No veu que torna en Cambó?

El Madrid d'aquests dies
(Vist pel nostre dibuixant Opisso)

Proclamació del president... Proclamació de la gana, de la qual són culpables els sabotejadors de la República... Proclamació de l'amor lliure... I els polítics catalans, que també deuran proclamar alguna cosa bona...

Els lliguers contra la llei fonamental de l'Estat

—Votar la Constitució? Mail Primer votariem l'anarquista de Terrassa.

Els catalans tornen de Madrid

—Ja tenim l'Alcalà Zamora President. L'Estatut ha dat un pas definitiu.

TELLO EN LAIDE

NOVETATS

Els tres pretendents d'Antònia, d'Avelí Artís.

Uns: Es tracta d'un sàinet vuitcentista a la faisó dels sàinets de l'Emili Vilanova. Altres: Es tracta d'una mena de "La Fera Amansida", barrejada amb un allioli català. Altres: L'Artís ens ha volgut fer empassar un centpeus tan flonjo com una "pepa" de serradures.

Què hi ha en l'obra de l'Avelí Artís? Analitzem-ho sense fugir del que l'autor ha fet i prescindint del que nosaltres —amants del Teatre Català— hauríem volgut que fes. Evidentment, Artís s'ha llençat al sàinet clàssic, però s'hi ha llençat per imitació, no amb afany original. Voler fer Vilanova no és fer Vilanova. No serem injustos envers l'Artís—i creiem que ell ho sap—si li diem que la seva obra és bastida entorn d'un cas suadíssim: la baralla entre home i dona per veure qui amanseix a qui. L'escolliment del motiu central vol dir que el cas no preocupava l'autor d'"Els tres pretendents d'Antònia". El preocupava, doncs, el farciment, els ninots a moure..., i el vers amb què feia enraonar els seus ninots. Assegurariem que la prova del vers entrà com a experiment essencialíssim en la darrera obra de l'Artís; era un altre element per arribar al públic. Aquest voler, sigui com sigui, arribar al públic ha fet malbé, rosegant-los, matxucant-los, els nostres autors de més cartell. Resultat de la prova del vers feta per l'autor d'"Els tres pretendents d'Antònia"? Un resultat dolentíssim. L'Artís faria un tros de la seva obra verificada en el temps que es pot resistir un esbufegar de consonants que t'esquitxen com sortits d'una boca desdentegada. Resten els ninots—els acreditats ninots de l'Artís—, que és fama que l'autor sap moure. Direm que en la darrera obra de l'Artís àdhuc els ninots semblen parats. El vers els entrebanca, els agarrota, els fa feixucs; el vers els fa balbucejjar incoherències poètiques, o estirabots de sabateria d'escaleta, que espeteguen com els coets japonesos, llençant ninots de paper.

Dolent tot en l'obra? No! Hi ha alguna escena, com la del pretendent vidu d'Antònia, que té molta gràcia. També en té l'escena—escena de sarsuela—de les noies que mostren les mitges al saltataulells de la botiga del mantegaire. Tenen gràcia, també, alguns moments de l'escena—duo d'amor a crits—entre Ell i Ella. Tota en conjunt, però, la darrera obra de l'Artís sembla desballestada, farcida, rescalfada, poca co-seta, sobretot escrita per l'Artís. I és llàstima! L'Artís—hi creiem encara—, situant-se bé, pot fer coses que tinguin un valor.

L'obra fou molt ben representada, i el segon acte, ben difícil, estigué bé de moviment i de direcció. La interpretació, bona. Fornés, Jofre, Guitart, Aymerich, Giménez Sales, Duran, Gómez. Bona també la decoració de Batlle i Amigó.

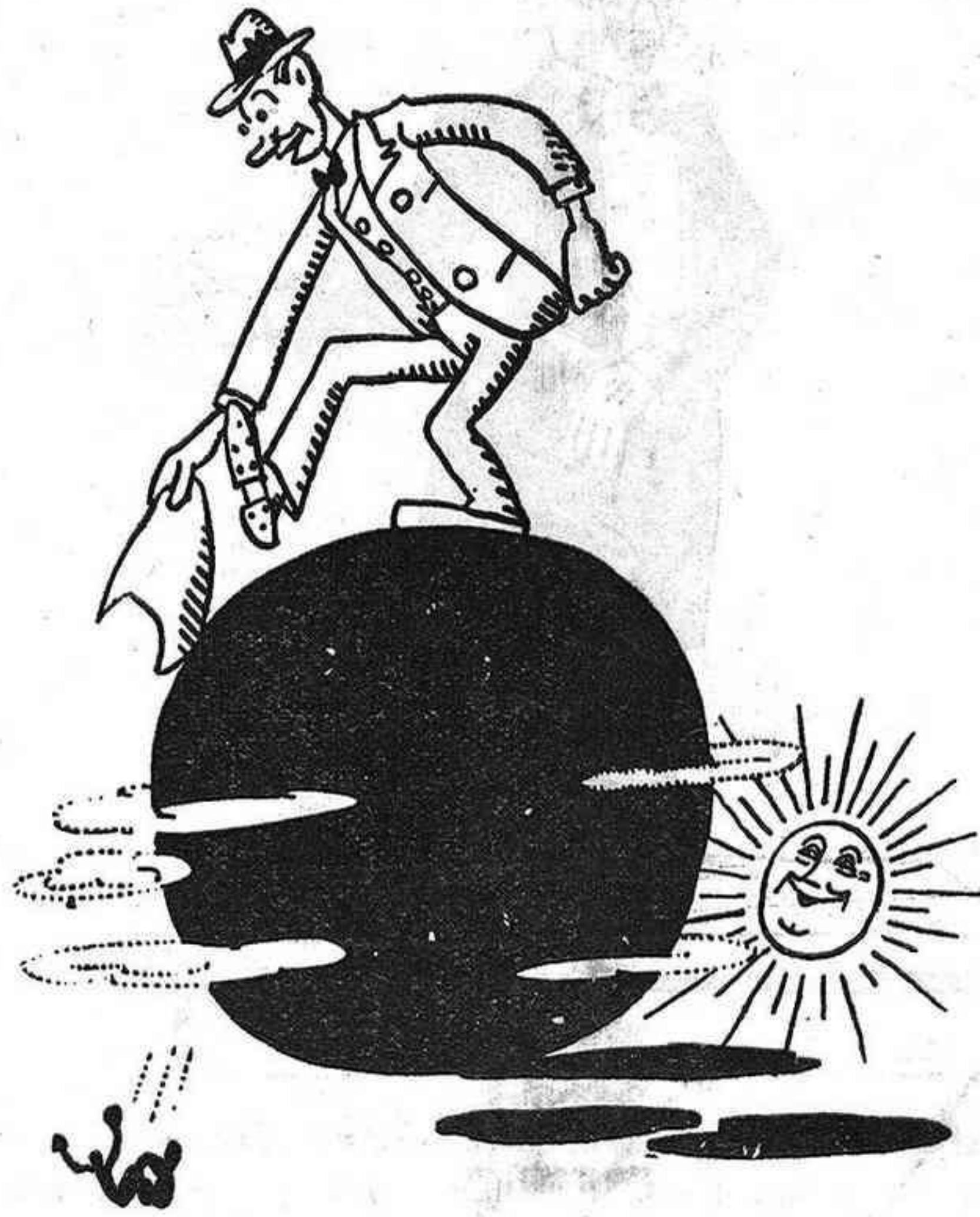
ROMEÀ

"RADIO XICAGO, W. P. H. 15". Sorprenent novetat teatral. Emoció. Misèria. Comicitat. Una estació de ràdio a la vista del públic. Grans trucs escènics. Autors: uns noms estrangers, que tant se val. Aportació de Melciòr Font, bon literat nostre que declina, a favor de l'empresa del Romea, la glòria d'haver fet arribar al Teatre Català aquest enganyapagesos sensacional que es titula "Radio Xicago W. P. H. 15"

Hem dit, enganyapagesos sensacional? Vegem-ho. Té "Ra-

En Zamora abans de començar el partit Espanya-
Anglaterra

En Zamora després d'acabat el partit

dio Xicago, etc." un primer acte d'una llangor digestiva deliciosa: els actors parlen de lladres fastasmes, i l'espectador gairebé s'adormiria, si no fos per l'entrada d'uns lladres, sorgits per fer un atracament a l'estudi de la ràdio, ple de senyorettes, en aquells moments carregades de perles, de maragdes i de brillants. Segon acte. Hem entrat en ple misteri. Cal cercar un còmplice dels lladres fantasmes. Quanta por! Serà aquest? Serà l'altre? Serà un tercer? Jocs de llum. Timbres. Hi ha una figura d'actor "atraïdoritzada" i que deixa veure tot seguit que el dolent és ell. Porta, per dissimular, la mà penjada al coll. Es fingeix ferit, ningú no l'ha vist ferir, i cap dels companys no s'ha preocupat de guarir-li la ferida. Naturalment que, d'haver-se interessat, d'una manera normal, per un que rep un tret, l'obra s'hauria acabat i amb ella la comicitat, el misteri i la sensació. Hi ha més encara. En un moment determinat el traïdor incògnit mostra a tothom la mà, des carregada del mocador, i tothom pot veure que no hi té res. En dir tothom, volem dir els espectadors. Els companys d'oficina no se n'assabenten. ¿Què han de veure, pobrets? Ells cerquen el còmplice per deducció, flairant i avançant l'acte. Hi ha un detectiu castanya que ajuda a fer còmic l'emocionant misteri de l'estació de Ràdio Xicago. També l'operari de la màquina és molt eixerit. L'acte acaba amb un tret, naturalment, misteriós, per a poder arribar al tercer acte. El mort és un espiritista, conferenciant de ràdio. Tercer acte. Qui serà? Aquest? L'altre? El de més enllà? Entrada d'un guitarrista inquietant. Veu de mort empresonada en una placa de gramòfon. I el misteri del traïdor, aclarit pels que fa dos actes que badaven. Sí, era l'home de la mà penjada al coll. Continuació de la sessió de ràdio. Ací no ha passat res. Música. Llums blaves, vermelles, timbres i, repetim-ho, emoció, misteri, comicitat.

D'aquestes obres se'n diu obres comercials de passatemp. Tenen un do: diverteixen. Diverteixen a qui? A un públic. acceptem-ho: Però, volen dir que divertiments semblants no arriben a idiotitzar el públic que volen divertir? Però, volen dir que aquests enganyapagesos comercials no són nocius per al poble al qual diverteixen? I després farem campanya contra els estupefaents?

"Ràdio Xicago" té bona presentació. Dels actors: Gimbernat i Amorós.

POLIORAMA

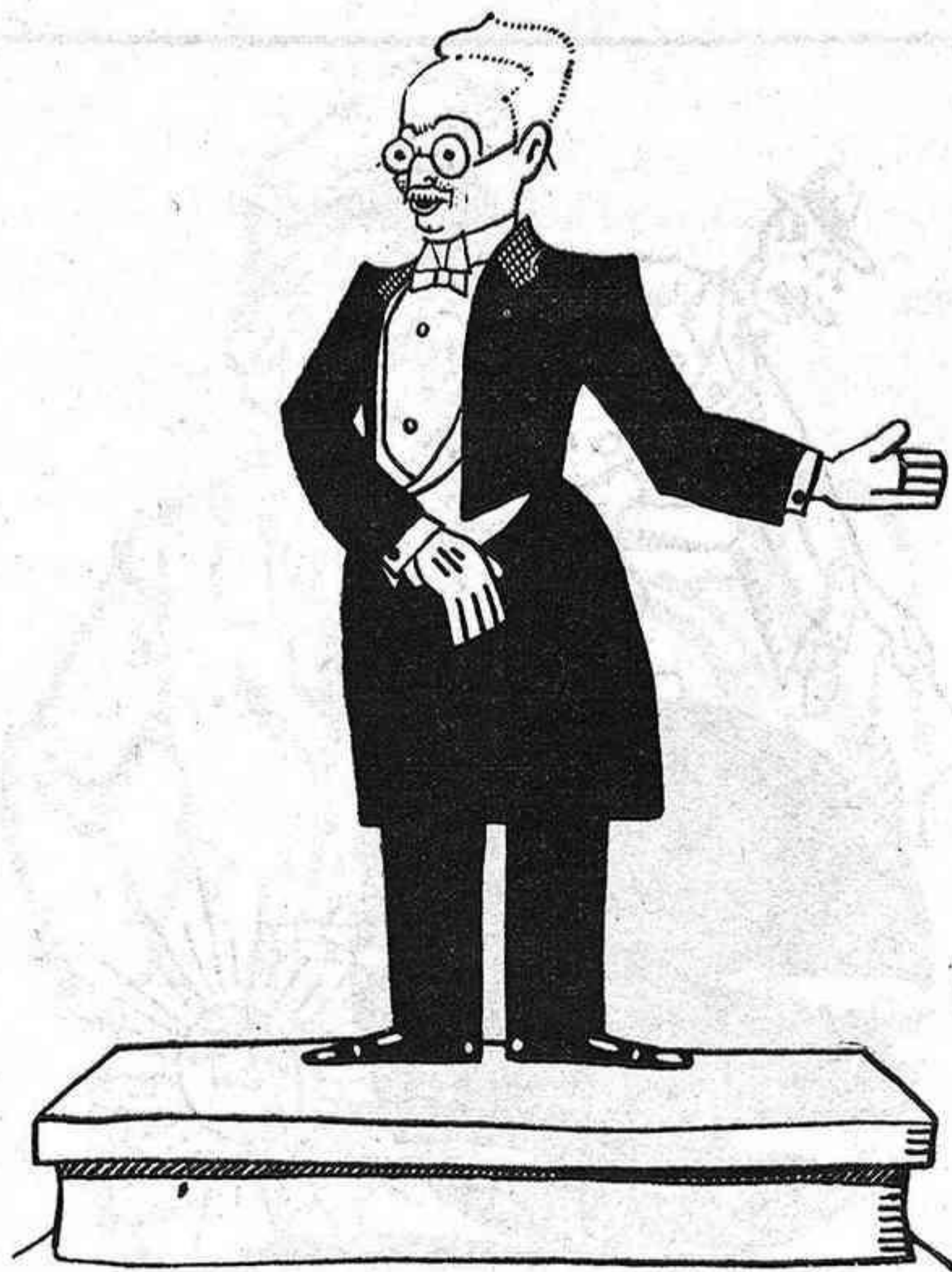
Dos dames en el tablero, per Francesc Madrid.

Enginy. Ben dir. Sugerències magnífiques de diàleg. Que l'acció no té una novetat extraordinària? Passem-ho. Però ben al revés de les obres en les quals decorat, jocs de llum i actors en moviment, afavoreixen la primitivitat del que passa en escena, en "Dos dames en el tablero", el que fan els actors, el moviment i el decorat, serveixen per a les fineses i els pensaments del diàleg. Acarament del teatre intel·ligent, de l'autèntic teatre, amb el teatre no escrit o inescrivible, amb el teatre de veu de trompeta i de valorització de gasetilla.

Ens deia un crític: En "Dos dames en el tablero" l'auto-parla per boca de tots els seus personatges. Benaurada l'obra que té autor, i autor que parla. La major part de personatges de la major part d'obres que omplen els nostres escenaris no en tenen, són obres orfes de pare i mare. Els personatges que les enfarfeguen, ressonants com un embut, són els que tenen el deure d'assabentar-nos que es mouen comandats per un autor sense veu, un autor que no té altres paraules que les que l' deixen els altres.

Maria-Lluïsa Rodríguez, molt bé en la interpretació del seu paper,

WORK

L'Alcalà Zamora a la Presidència

—Ara ja la tenim, i tots ens hem d'esforçar perquè les coses rutllin bé.

Que la Companyia Saus de Caballé fa una esplèndida *tournee* per províncies.

Per fi el gran Perales deixarà de fumar caliquenyos
* * *

Que després de Reis ingressaran a la Companyia d'En Santpere la Casals i En Bruguera.

Vaja! Ho veuen com tot té remei, en aquest món?
* * *

Que el popular Arteaga dedicarà el seu benefici a *los simpáticos vecinos de Sans*.

Molt bé que pensi alguna vegada en els veïns d'aquella barriada.

Que En Clapera no es fa cap *torreta* a Begas. Nosaltres li alabem el gust.
* * *

Que En Pons (Juanito) i En Guiró (Estanislao) estan a mata-degolla.

Per això En Guiró anuncia *El Pichi*, i el seu rival *El Pichichi*. Tot això és "barato", que diria En Gisbert
* * *

Que En Guitart (hijo) no va, després de Reis, a l'Es pañol de Madrid.

Tampoc hi pensa anar En Cervera.
* * *

Que no es parla, aquesta temporada, d'En Marcos Redondo.

¿Com voleu que se'n parli, si li fan cantar tantes *manyoques*?

Circulen unes fulles clandestines contra l'Estatut, injurioses per Catalunya i l'Esquerra.

El més repulsiu d'aquesta maniobra canallesca és que els que se'n diuen autors—sense signar, naturalment—afirmen ésser catalans.

Ja hem dit diverses vegades que tenen raó els moros quan afirmen que el pitjor enemic que tenen és la policia indígena.

✻

Què és el bes?

Segons Oldfield—savi fisiòleg anglès—, "és una combinació d'afecte, de respecte i de passió: si un d'aquests elements falta, el bes no té valor".

Segons Batini—cèlebre metge amic de Mussolini—, "és el resultat de dues sèries de vibracions cel·lulars emotives que s'uneixen en una nota harmoniosa".

Segons Cajal, "és l'intercanvi dissimulat i poètic de dos milions de microbis i bacteries diverses".

Ara, trieu la definició que més us plagui.

Penseu, però, que en això dels microbis, l'asèpsia sol fallar algunes vegades...

✻

La llei de Lynch...

A Virgínia, la multitud ha tret dos negres de la presó i, després d'arrossegar-los, els ha penjat d'un pal del telègraf.

Dos infeliços negres, víctimes de la civilització dels blancs... Dels blancs dels Estats Units.

✻

El govern japonès ha presentat la dimissió...

Però el nou govern que pugui, si no és igual, serà pitjor.

Si volen fer alguna cosa, caldrà que treguin l'emperador. L'experiència ens ensenya que és l'única solució.

Tots, doncs, a la una, japonesos, a fer la Revolució!

✻

El primer President de la República espanyola ha promès complir i fer complir la Constitució.

I si hō ha promès, cal creure que ho complirà.

No han d'ésser pas totes, promeses de Borbó...

HERNIATS (Trencats)

Tingueu sempre present que els millors aparells del món per al guariment de tota mena d'hèrnies són els de la **Casa Torrent**, sense traves ni elàstics engorrosos de cap mena; no molesten ni fan embalum i s'emmotllen com uns guants. Homes, dones i nens, han d'usar-ne. En bé de la vostra salut no heu de comprar mals braquers ni embenats de cap mena sense abans visitar aquesta casa: **13, Carrer Unió, 13, Casa Torrent, Barcelona**.— Molta cura a no equivocar-vos de casa.

La votació del President de la República, com totes les votacions nominals, fou una cosa extraordinàriament ensopida.

El president del Congrés anava llegint pausadament, solemnement, les paperetes, una a una: Niceto Alcalà Zamora, Niceto Alcalà Zamora, Niceto Alcalà Zamora... I això fins a 360!

Però els diputats, en el seu ensopiment, podien aconsolar-se amb facilitat. Podien pensar, amb "Heliófilo", què eren aquelles dues hores tan feixugues d'elecció presidencial, comparades amb els nou mesos que dura la fabricació d'un rei!

**

La primera condecoració de la República fou concedida, per Manuel Azaña, a l'"Argentinita"; la segona ha estat concedida a Alcalà Zamora.

I diran, després, que Azaña no és galant...

**

Diuen que als Estats Units hi ha, actualment, 149 milionaris. L'any 1929 n'hi havia, en canvi, vora 700.

Cal reconèixer que, en aquest respecte, els Estats Units han progressat...

No és, però, injust i irritant que mentre milions d'obres moren de gana, hi hagi encara éssers tan privilegiats?

**

Segons Ortega i Gasset, la monarquia de Sagunt era una societat de socorsos mutus.

L'alt exèrcit, els capitalistes, l'aristocràcia de la sang, la clerecia, n'eren els socis.

El rei, naturalment, n'era el gerent...

**

Ha mort En Salvador Vallverdú, regidor de l'Ajuntament home de grans principis i d'un profund sentit esquerrà.

El dia del seu enterrament, els regidors de la Lliga donaren una prova palesa dels seus "pietosos" sentiments retirant-se de l'acompanyament quan veieren que l'acte era civil.

Unim la nostra protesta a la de tots els homes liberals que han reprovat aquest acte dels amics del senyor Cambó.

**

A Terrassa i amb gran solemnitat ha estat enderrocada la paret que separava el recinte catòlic del Cementiri, del recinte lliure.

Molt bé pels terrassencs.

**

El senyor Puig i Cadafalch va dar, al saló d'actes de Santa Anna, una conferència sobre la política de l'ensenyament a Catalunya.

Nosaltres més aviat l'hauríem titulada "La política de l'ensenyament", perquè l'ex-president de la Mancomunitat digués contra la nostra terra coses tan grosses com aquesta:

"A més, som un país sense civilització. I, què és un poble incivilitzat sense religió?"

Perdoni, senyor Puig. Hauríem estat un poble sense civilitzar si l'haguéssim escoltat a vostè i al seu amic Francisquet, apuntalant l'agonitzant monarquia, com es proposava el partit lliguer en intentar deshonorar el gloriós moviment de Jaca.

**

A Osca es prohibí, el dia 14 del corrent, que una manifestació de republicans anés al polvorí de Firmillos, on foren assassinats Galán i García Hernández, igual que una altra manifestació organitzada per l'Ajuntament.

Es que a Osca manen els monàrquics?

Imp. "L'Esquella" i "La Campana". Om 8. -- Barcelona.

CARTELERA

TEATRE CATALA ROMEA

COMPANIA VILA-DAVÍ

Avui, divendres, nit, a un quart d'onze, l'obra d'En Màntua,

La morena de Coll-blanc

Totes les nits,

La morena de Coll-blanc

ROYAL CONCERT

Marquès del Duero, 106 - Telèfon 20384

Direcció artística: LEOPOLD MORAL

El Music-Hall de les cares boniques

Cabaret de 1 a 4 matinalada

ORQUESTINA REMEN WARTY i P. GALLO

OLYMPIA

CIRC EQÜESTRE

Avui, divendres, nit,

Grandiós programa de Circ Eqüestre

Es despatxa a Comptaduria i als Centres de Localitats

TEATRE VICTORIA

Gran companyia de sarsuela en la qual figuren els formidables cantants: B LDRICH - GORGE - SIMON

Avui, divendres, nit, presentació del novell tenor Josep Z. Beltran en **Marina**, i estrena de la comèdia lírica en un acte, **Por una muñeca**

Tots els dies la obra cim de la temporada

EL RENEGADO

Pròxima estrena de **Lola la xuncalera**.

GRAN TEATRE ESPANYOL

Com anyia de vodevil i espectacles moderns de JOSEP SANTPERE

Avui, divendres, nit, CARTELL VERD DE GRAN BARRILA. No hi manqueu. En preparació:

L'HOME DE LA SON

Es despatxa a tots els Centres de Localitats

TEATRE COMIC

GRAN COMPANYIA DE REVISTES

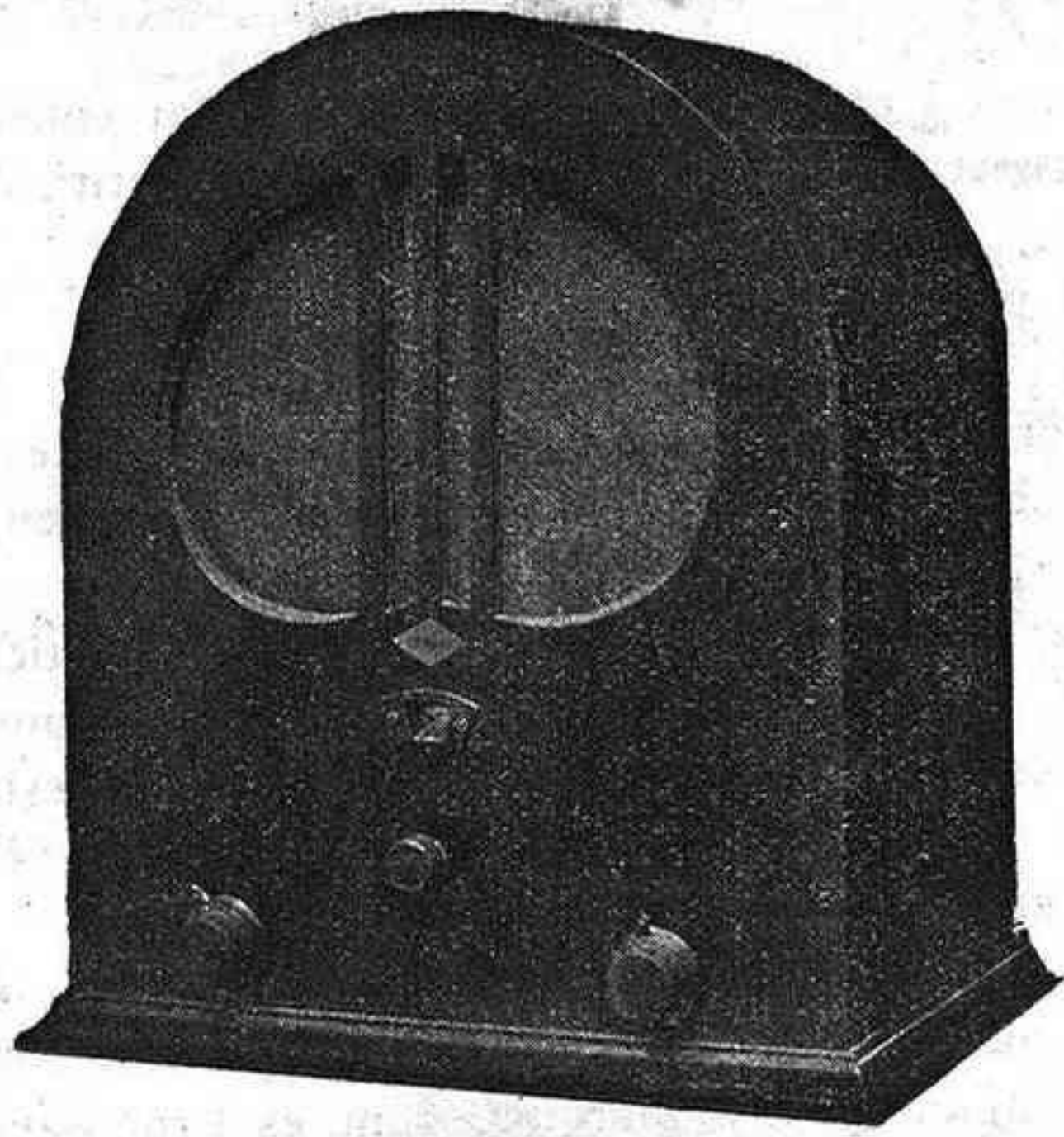
Avui, nit i totes les nits a les 10, "SE NECESITA UNA MECANOGRÀFICA FEA" i la més alegre i fastuosa revista

"LAS LEANDRAS"

El teatre és dotat de calefacció central

Receptor RADIO CLIMO

enxufable al corrent, sense antena

Ramon Climent

Consell de Cent, 266 :: Telèfon 23058

PREU: 400 PESSETES

VIES URINÀRIES Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inutilment de les dites malalties' gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOLVRE

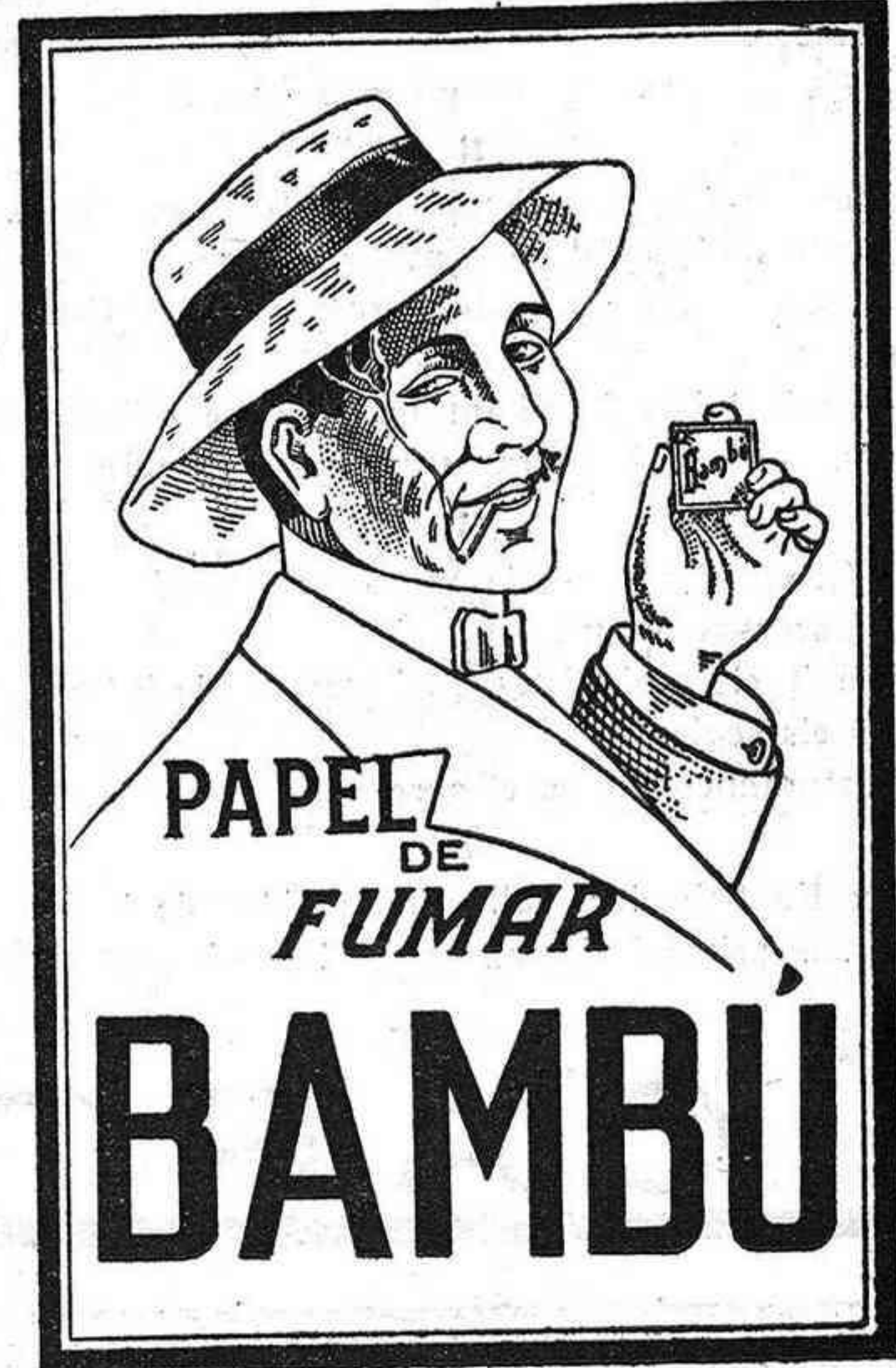
Vies urinàries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc. de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluxos*, etc.; de la dona, *per* cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els **Catzets del Doctor Solvré**. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que necessiten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda: 5'50 ptes. caixa.

Impureses de la sang: *Sífilis* (avari), *escames*, *herpes*, *úlceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acne*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Pindoles depuratives del Dr. Solvré**, que són la medicació depurativa real i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, florons, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatòrrica* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *radiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gràccies potencials del Dr. Solvré**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventut, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessetes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franqueig a **Oficines Laboratori Sòkatar**, carrer del Ter, 16. telèfon 544 S. M. Barcelona, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desenvolupament, tractament i guariment de les dites malalties.

FEROTYL
ETerna
JUVENUTI

Especific de l'
ASTENIA GENITAL (IMPOTENCIA)
(MANCA DE VIGOR SEXUAL)

De la eyaculació prematura (pèrdues seminals); de la feblesa y molt eficaç per a combatre la NEURASTENIA, en totes les seves manifestacions.

Es el més poixant estimuland de l'activitat neuro-espino-médulo-genital. Sinèrgic i homo-estimulasa de les glàndules intersticials. Producte plú riglandular, completament inofensiu. Mai perjudica, ni lesiona cap orgue, ni el funcionament dels mateixos.

No conté, ni estricnina, ni fosfurs, ni cantárides, ni cap altre medicament excitant.

PRODUCTE MAGNE E INSUBSTITUIBLE PER A RECOPRAR LA PERDUDA FELICITAT CONJUGAL. PROSPECTES GRATIS

Laboratoris Farmacològics del Dr. W. Dutrem
Alt de Sant Pere, 50 - BARCELONA - Telefón 18631

Preu: 21'75 ptes.

**Caruso, Fleta, Tito Schipa,
Pau Casals, Sagi-Barba,
etc., etc.**

Totes les celebritats impressionen en
discos

**La voz
de su amo**

Companya del Gramòfono, S. A. E.

LLIBRERIA ESPANYOLA D'ANTONI LOPEZ

Rambla del Mig, número 20

BARCELONA

Telefón número 18692

**DICCIONARI Català-Castellà
Castellà-Català**

Per A. ROVIRA I VIRGILI

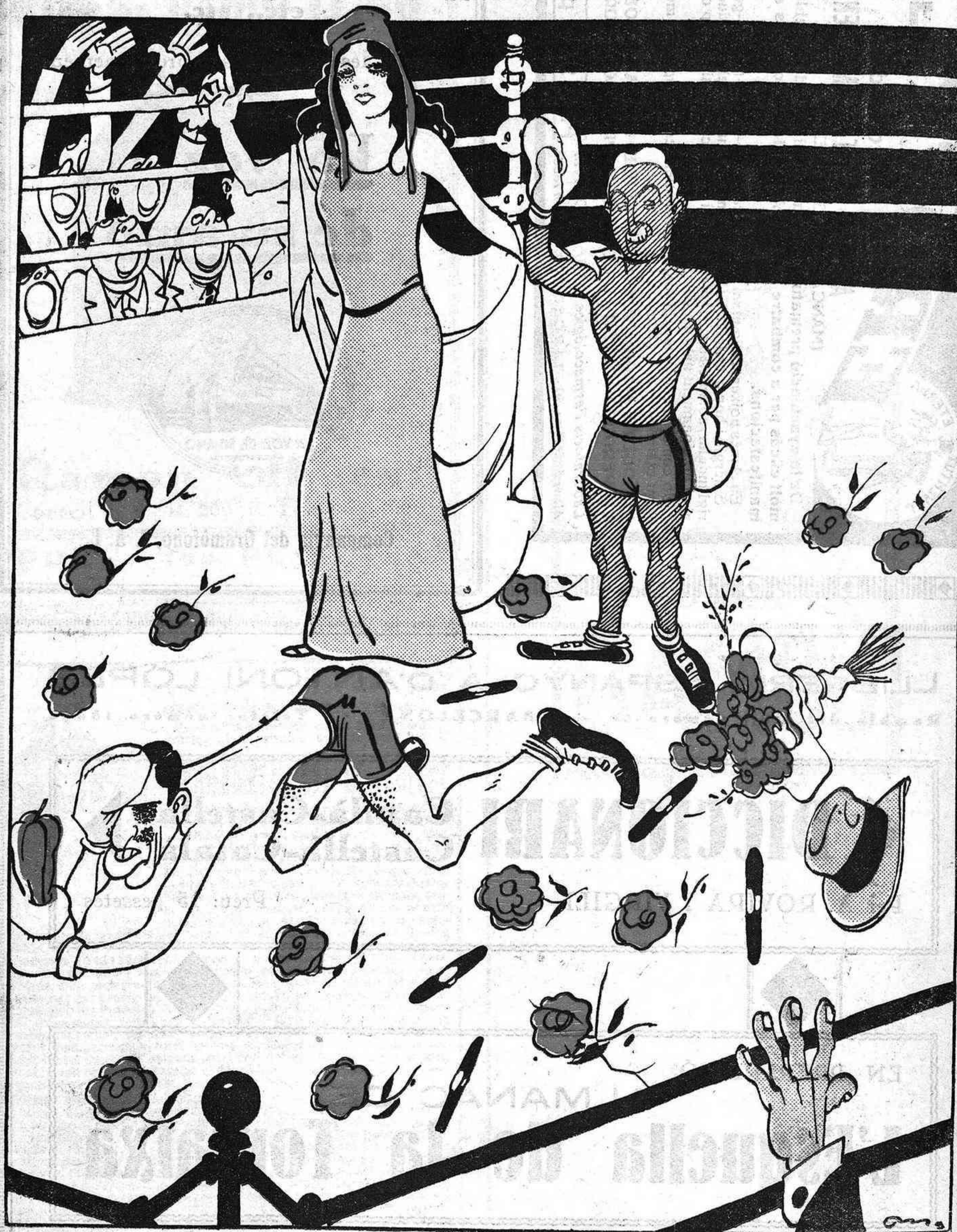
Preu: 15 pessetes

EN PREPARACIÓ

ALMANAC DE

L'Esquella de la Torraixa

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al librer Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem de pèrdues si no es remet, a més, 30 cèntims per a certíficat. Als corresponals se'ls atorguen descomptes

El match entre l'Alcalá Zamora i En Llapisera

—La República, àrbitre absolut, concedeix la victòria a Don Nicet per K.O.